

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 *
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 6 *
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfe és
 kánp utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kóriratok visszaadása
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 3.

Miért nem jubiláltak?

(—a.) Október elsején nevezetes határponthoz ért Magyarország. Az ugynevezett új rendnek, vagyis az egyházpolitikai törvények életbe léptének első deczeniuma, első évtizede záródott le.

Feltűnő dolog, hogy azt a jubileumfelét észre sem vette ugyszólván senki sem. Egy-két katolikus irányu napilap emlékezett meg róla néhány sorban, — a liberális sajtó, mely annak idején éveken át szakadatlanul fujta a harci kürtöt a nagy küzdelemben, most annyira megfélekedett róla, hogy még csak néhány sort sem szentelt e deczenuális alkalommal nagy diadala, nagy alkotásai és nagy küzdelmei emlékezetének. Vajjon nincs ennek mélyebben rejlő oka?

Az egyházpolitikai küzdelmek idején a liberális tábor korifeusai azzal biztatták a nemzetet, hogy a harczok multán az új rend beálltával, a felekezeti villongások lecsendesedésével a békének, a fejlődésnek, a virágzásnak, az alkotásoknak új korszaka nyílik meg a nemzet előtt. Most már, hogy az első évtized elmúlt, konstatálhatjuk, hogy akik ebben bizakodtak és reménykedtek, szörnyen csalódtak.

Egy évtized óta a kilátásba helyezett nagy nemzeti alkotásokból még csak mu-

tatót is alig láttunk. Amit kivivott az ország e tíz év alatt, az a megerősödött nemzeti szellem diadala, de ehhez úgy gondolom édes kevéssel járult — az anyakönyvvezetői hivatal.

A nemzeti szellem már akkor, amikor az egyházpolitikai reformokat előrántotta a szabadelvűpárt — milyen szépenhangzott akkor ez a név! — nagyon megerősödött, megerősödött a liberális aera hibái, bünei mulasztásai miatt.

1889-ben a véderő-vita alatt oly erővel nyilatkozott meg a nemzeti szellem, hogy elsöpörte a miniszterelnöki székből Tisza Kálmánt, kiről pedig bizton hitte pártja, hogy holta napjáig miniszterelnök marad. A legközelebbi választáson a függetlenségi párt, mely addig számra jelentéktelen volt a parlamentben, egyszerre száznál többre növekedett. A kiegyezés megújítása oly nehézségekkel ment, hogy sokan már akkor emlegették, hogy alighanem utolszor ujították meg azt.

És éppen ezért, hogy ezt a rendkívül erős nemzeti szellemet meggyengítsék — ezért rántotta elő a szabadelvűpárt az egyházpolitikát.

Mikor a küzdelem hevében a radikális irány — a miniszteri székekből bátorítva — nagyon előre nyomult, a reformok egyre radikálisabb alakot öltöttek s a király vonakodott szentesíteni a megszavazott javaslatokat. Wekerle Fejérváryt küldözgette Bécsbe. A sok zaklatás után megjött ugyan a szentesítés, de mint ké-

sőbb a bécsi lapok elárulták, az volt kiköve, hogy most azután csend legyen, a szabadelvűpártnak gondja legyen rá, hogy a felemelt ujonczlétszámmal megterhelte véderő vita és a kiegyezés megújítása minden baj nélkül menjen.

A szabadelvűpárt el is kezdte ebben az irányban az operációt, néhai való Tisza Kálmán itt a váradai egykori Rózsa-bokorban intoválta a lemondás dalait, de a nemzetet nem lehetett többé elaltatni, a megerősödött nemzeti öntudat, minél több akadály gördült utjába, annál vehemensebb erővel tört ki, míg végre a januári választáson félre lökte az utból a legnagyobb akadályt, magát a szabadelvűpártot is.

A szabadelvűpárt legnagyobb vívmányainak az egyházpolitikai törvényeknek az első jubileuma már csak bukott szabadelvűpártot talált. Nem öröm, hanem mérhetetlen szomorúság napjaiban találta a 300 emberről 100-ra leolvadt pártot, ezeknek ugyan semmi kedvük sem volt jubilálni. Talán érezhették azt is, hogy az egyházpolitikának s a vele megteremtett radikális iránynak nem kis része volt a párt bukásának előidézésében. Mert ez elfordította tőle a hitükben sértett választó polgároknak igen nagy részét, kik azelőtt erős támaszát képezték a liberális kormányoknak.

Et haec meminisse juvat.
 Jó ezt megjegyezni.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tökéletes boldogság.

— Novella. —

Irta: Rasid.

Verőfényes, tavaszi napsugár megaranyozta az egész vidéket. A levegőt megtöltötte a tavasz bódító illata és a madarak vidám dala.

A poros országuton egy ifju haladt farkos angol paripáján. Touilly Ferencz gróf volt, a Touilly Leó fia.

Egymás után halad el a sok fehérre meszelt szegényes ház előtt, közönyösen tekintett rájuk, aztán megy előre tovább-tovább. Végre felderül a közönyös arc, oldalba löki sarkantyujával a nemes állatot s az megriadva felágaskodik.

De hiszen éppen ezt akarta ő!

Most ért egy csinos külsejű verandás kerti lak elé, melyről látszott, hogy uri ember lakja. Sorra le vannak eresztve a zöld szalukátterek.

A fiatal gróf boszankodva néz oda.

— Nem szeret, nem szeret! Ha szeretne, tudni kellene neki, hogy itt vagvok! Meg kellene éreznie. Hiszen a szív oly sok mindent megérez... — tépelődött magában.

Végre mégis megtörtént, amit kívánt. Az utolsó ablakban a leeresztett szalukáter nyílásán át kíváncsi gyermek-leány arcot pillant meg.

— Tehát megérezte! Szeret! Szeret! — ujjongott az ifju magában.

A mosolygós baba arc egyre nézett — nézett utána. Az ifju is visszatekintett, elmosolyodott. A leány is. Tekintetük találkozott, szemük összevillant — aztán mindketten elpultak.

A leány szégyenkezve futott el az ablakból, a gróf pedig úgy elvágatott, hogy csak úgy porzott az ut utána...

* * *

Szász Kálmánál, a gazdag bankárnál nagyon szomoruan vannak. Az utóbbi időben már nagyon rosszul ment neki minden; akármibe fogott, mindenbe belevesztett.

Most aztán a teljes anyagi romlás előtt

állanak, hacsak valami váratlan nagy szerencse nem segít rajtuk.

Ma a bankár ur megint nagyon elkeseredve jött haza. Busan szót a feleségének:

— Vége mindennek. Már az utolsó hitlezői is nagyon fenyegetőzik. Nyomorult ötezer forint miatt! Borzasztó! Még a házam is licitációra kerül. Csak legalább annyit össze kuporgathatnék, amennyivel a kis Ella jövőjét biztosíthatnám. Borzasztó ezt el gondolni is, hát még végig élni? Elszenvedni?

Az asszony könnyezett. Aztán határozottan odalépett a csengőhöz és megnyomta. Aztán férjéhez fordult.

— Tudtul kell neki adni mindent. Végteére is ő már nem gyermek, korára is nagyon komoly. Ő meg fog érteni bennünket.

Az inas belépett.

— Hívja fel a kertből a kisasszonyt.

Az inas lesietett a kertbe, ahol Ella vigan, mit sem sejtve ugrándozott.

Még mindig a tegnapi szép emlékek kergetőztek a fejében...

A kis leány mikor kelépett a szobába,

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumok, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

angol divatszabó-czég

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetőkbe.

A politikai válság.

Haladunk a lejtőn. Mintha valami megfoghatatlan vakság fogná el az embereket, a kik a boldogtalan nemzet sorsát kezükben tartják.

Budapesten nap mint nap közönséges zsi-ványok módjára bicskázák le a szocialisták a dolgozó embereket. Ugyanakkor Fejérváry, Kristóffy és Lányi az általános szavazati joghoz forszirozzák ki a királyi jóváhagyást.

A vörös zászló alatt, hazaáruló jelszavak orditása közben szabad volt az országháza elé csöndíteni a naplopók ezreit; de nemzeti színű lobogók alatt hazafias polgárok részére nincs gyülekezési jog.

És mindezt magyarok teszik. Ez a legszomorubb az egész dologban.

Az ügyvivők a királynál.

Báró Fejérváry Géza miniszterelnök tegnap reggel a magyar házban tanácskozást folytatott Kristóffy és Lányi miniszterekkel, majd 10 órakor a király elé ment kihallgatásra. Valószínű, hogy a király Kristóffy és Lányit is ki fogja hallgatni.

A király délelőtt 10 órakor báró Fejérváry Géza miniszterelnököt és 11 órakor Kristóffy József belügyminisztert kihallgatáson fogadta.

Fejérvári miniszterelnök tegnap este Bécsbe érkezett Kristóffy és Lányi miniszterek kíséretében. Ma várta Fejérváryt az értesítés, hogy a király ma délelőtt 10 órakor óhajta fogadni. Tegnap a miniszterelnök kevéssel tíz óra előtt, katonai díszegyenruhában, a Burgba hajtatott, ahol rögtön a király elé bocsátották. Kristóffy és Lányi ezideig nem kaptak meghívót. Báró Fejérváry kihallgatásának az eredményét, illetőleg a lefolyását mindketten a magyar miniszteriumban várják. A miniszterelnök kihallgatása főképpen a választói reform körül forog s annak folyamán dől el, hogy a király egyáltalán fogadja-e Kristóffy belügyi- és Lányi igazságügyi ügyvivőt.

Tizenegy órakor az az értesítés érkezett a magyar házba, hogy Kristóffy belügyvivő is jelenjék meg tüstént a király előtt. Kristóffy azonnal kocsiba ült és eleget tett a meghívásnak. A kihallgatása együttesen folyik a báró Fejérváry meghallgatásával. Az audiencia déli fél 1 órakor még mindig tart.

Fél egy órakor Lányit is a Burgba hívták.

A szeptember 26-iki kihallgatásnak éppen

ellenkezője játszódott le a Burgban, ahol a királyi kegy sugarát érezték azok, akiket a nemzet elítél. Fejérváryt, Lányit és Kristóffy együttes kihallgatáson fogadta a király. Kristóffy előterjesztette az általános választói jogról szóló tervezetét. A tanácskozás déli egy óráig tartott, amikor is a király az ügyvezetőket kegyesen elbocsátotta. Az általános választói jogról szóló törvényjavaslat rövidesen elkészül. Befejezett tény, hogy a király holnap ismét kinevezi Fejérváryt miniszterelnökké.

Pártértekezletek.

A néppárt ma délelőtt összes tagjai részvételével Zichy Aladár gróf elnökle mellett délelőtt tizenegy órakor értekezletet tartott, melyen az elnök részletes jelentést tett a bécsi kihallgatásról, valamint ismertette a délutáni közös értekezlet elé kerülő határozati javaslatot. A párt egyhangulag köszönetet és bizalmat szavazott gróf Zichy Aladárnak és a délutáni értekezletre a párt szónokául Simonyi-Semadam Sándort kérte fel. Ezzel az értekezlet véget ért.

A függetlenségi párt értekezletén körülbelül százötvenen vettek részt. Kossuth Ferencz elnököt, aki megnyitotta az ülést s bejelentette hogy az ifjuság meghívta a függetlenségi pártot a ma délben tartandó zászlószentelési ünnepre. Szederkényi Nándor indítványozta, hogy a párt testületileg vonuljon fel a pártkörből.

Kossuth Ferencz: Elmondja ezután, hogy mikor Bécsbe meghívást kaptak az impresszió kedvező volt. A király meghívását akként magyarázták, hogy a parlamenti többséggel akar érintkezésbe lépni és a homo regius intézményt, mely parlamentáris szempontból ismeretlen fogalom, el akarja ejteni. A családás annál nagyobb volt, mert nem tanácskozás, hanem ad audiendum verbum hivattak. És bár nem feltételezhető az, hogy magyar képviselőket a magyar király megalázzhatja, ez a fogadtatás feltűnően rövid volt és úgy öket, mint az országot megdöbbenetette. Az irat, melyet a király átnyújtott, nem volt más, mint egy egy papírlap, minden ellenjegyzés nélkül, de mindenestre kétes volt a helyessége annak, kinek a rendelkezésére jelent meg német nyelven akkor, midőn ők annak tartalmát még senkivel sem közölték. Kéri a pártot: helyeselje annak az öt férfinak a magatartását, akik Bécsben voltak. (Éljenzés.) Rátér a pártközi konferenciára, a

melyen a vezérbizottság egy indítványt terjeszt a plénum elé. Fölkéri Apponyit, hogy röviden ismertesse itt az indítvány tartalmát.

Apponyi Albert gróf: A vezérbizottság azt a kérést terjeszti az összes pártok elé, hogy közös értekezleten a királyi irat tartalmával foglalkozzanak. Minthogy alkotmányos elvek megvédéséről van szó, a vezérbizottság bármely párt tagját, aki az alkotmány védelmében részt akar venni, ezen a közös értekezleten szívesen látja. Az indítván rövid tartalmát kötelességének tartja a párttal megismertetni. Elsősorban fölkéri az értekezletet a határozati javaslat, hogy hagyja jóvá annak az öt vezérnek a magatartását, akik a királyhoz meghívást nyertek. Másodsorban, hogy a koalíció a korona által közölt feltételek mellett kormányalakításra nem vállalkozott. Foglalkozik még a határozati javaslat a kiegyezés revíziójával és a katonai kérdésekkel s ezekben újból leszögezi a párt álláspontját. A kiegyezés revízióját a királyi kézirat az osztrák faktoroktól teszi függővé. Ez ellen erélyesen tiltakoznak, de tiltakoznak gazdasági önállóságunk biztosított jogának kétségbevonása miatt is, mivel semmi revízióra ebben a kérdésben szükség nincs. Mi nem akarunk Ausztriának törvényt alkotni, de viszont a magyar törvényhozás jogi függetlenségét minden áron megvédjük. Továbbá Fejérváry miniszterelnök ez utóbbi pontot zsurnaliszták előtt enyhíteni iparkodott, de a helyreigazítás ezen módjai illetéktelennek s a királyi kijelentésekkel nem egyenértékűnek kell kijelentünk. Mindzek után az amugy is súlyos helyzetet még súlyosabbnak látjuk. Ennek a súlyos helyzetnek orvoslását mi csak abban látjuk, hogy a magyar kérdések a magyar parlament dietális tárgyalása alá kerüljenek. — Tiltakoznunk kell tehát az országgyűlés folytonos elnapolása ellen, követeljük az ülések folytonosságát és a feliratra a választ. Ez utóbbi a képviselőházban megvitatható, ekként vonhatók felelősségre azok, akiket a felelősség terhel, valamint megállapítható lesz az is, hogy kik avatkoztak bele illetéktelenül ezen ügy elintézésébe. (Nagy helyeslés.)

Kossuth Ferencz: Határozatilag kimondja, hogy a párt egyhangulag ennek az indítványnak a tartalmához hozzájárul Fölkéri Thaly Kálmánt, hogy a párt részéről a délutáni közös értekezleten az indítványhoz való hozzájárulást tolmácsolja.

Uray Imre hazafias aggodalmait s abbeli észrevételét, hogy a nagy mérséklet és engedékenység feloszlatja s a nemzet lelkesedését.

Kossuth Ferencz oszlatja el azzal, hogy a nemzet lelkesedése, nemhogy csökken, hanem

összerezzen. Ugy szoritotta össze ártatlan szívét valami . . . Amiről a gyermeknek még csak sejtelve sincs, már is retteg, fél, borzad tőle . . . Meglátta annak a hatalmas, kegyetlen szellemi lénynek érintését a szülei arcán . . . oh igen! az a zsarnok, mely ha egyszer hatalmába ejti az embert — megbélyegzi örökre: egy redőt von homlokára. S ez a redő, még a halála idejében sem tűnik el homlokáról. Ez a kegyetlen zsarnok titkos, láthatatlan, hatalmas ellenség: a szenvedély.

A kis leány arca elborult. Hullottak le a könnyek arczája rózsáin . . .

— Kis leányom — szól az apja nyájasan hozzá, miközben megfogta kezét — szegény, kis leányom — az Isten elfordult tőlünk.

A kis leány elpityeredett ismét.

— Na ne sirj kis bohó! Érts meg, te könnyekkel azért semmit sem használhatsz. Okos kis leány vagy — figyelj ide — szegények letünk, elvesztettük minden pénzünket.

— Hát nem adnak az emberek kölcsön pénzt kérdé a kis leány naivul.

— Nem, gyermekem, az emberek rossz szívűek.

— Mindenki. Nem, apa. A multkor is láttam, hogy Touilly Leó gróf egy koldusnak egy koronát adott.

A bankár agyán egy gondolat villant át.

— Erre nem is gondoltam.

Aztán felugrott és néhány perczig idegen sétált fel s alá a szobában.

Majd odaszólt leányának:

— Ella, öltöz fel. Megyünk a grófékhoz, hátha megkönyörülnek rajtunk.

Ella arca egyszerre átváltozott.

Tapsolt kezeivel, aztán kiszaladt a szobából, ment egyenesen a kertbe, ott leborult a régi, kapott Mária szobor előtt és elkezdett imádkozni, miközben egyre peregték arcáról a könnyek:

— Hála neked, oh fájdalmas Isten-anyja! . . .

* * *

Mikor a vándor elhagyja a »Koponya-hegy«-nek nevezett hatalmas dombot, egyszerre szemébe ötlük egy még nagyobb domb, amely már méltán kapta az »Örjás hegy« nevet. Lehetetlen azonban, hogy elkrülje figyelmét a hegy tetején levő jegenye csoport, melynek lombzata oly sötét, hogy a nap sugarai még a legtisztább időben sem szűrődnek át rajta. Nem is esoda tehát, ha a hegy alján felfelé bandukoló vándor még csak nem is sejt, hogy előtte egy pompás grófi kastély diszeleg, habár az idő meg is viselte egy kissé komor, — égnék meredő falait.

Ezért aztán elnevezte a nép »Láthatatlan kastély«-nak. Mióta pedig Koncz Jónás arra járt »Boszorkány-várnak« nevezik. Ez

pedig igen érdekes epizódja az ősi kastély történetének.

Ugy hiszem, nem lesz érdektelen elmondani.

Koncz Jónás nem volt más, mint egy tollas zsidó.

Mivel azonban Barátfalván toll volt elég, de zsidó annál kevesebb mint az egyszeri ember felesége felsőhajtottak: »Oh csak annyi zsidó lenne a faluban, mint egy mák!«

Tudj' Isten, hogy-hogy nem, fülébe jutott ez Koncz Jónásnak. Rögtön megizente a barát-falvaiaknak, sohse busuljanak, nem sokáig lesznek árvák!

Tyűh! lett erre nagy öröm. Ha barátfalvai ember kiment az utcára, peczkesebben járt mint máskor. Ha az asszony v. sárnap délután »átkutyagolt« a szomszédfaluba egy kis tereferére mindjárt azzal kezdte: »Barátfalván is van tollas zsidó!« Ej! ha hiszen nagy dicsőség az a falura! Ezentul nem kell a szomszédfaluba cipelni a tollat. Ott lesz helyben, aki megvegye. (Ha így halad, maholnap prókator is akad!) Eljött végre a költözés napja, jobban mondva éjszakája. Mert akkor náluk hagyományos szokás volt, hogy a költözködés éjszaka, holdvilág mellett történjék.

Szép, holdvilágos éjszaka volt. A fakó szekér elé fogott szegény pára lassan czammo-

emelkedik. Gondolják meg, hogy jelenleg a függetlenségi párt nem rendelkezik abszolút többséggel. A párt feladata tehát: megtartani a meglevőt és megszerezni azt, ami még nincs. Ebben a küzdelemben szükség van lelkes és kitartó harcosokra, de körültekintő vezérekre. Fel kell tételeznünk azt, hogy a nemzet és uralkodó közt fenforgó küzdelemben az uralkodót rossz tanácsadók környezik. Annál inkább kötelességünk tehát az alkotmányt minél többen megvédeni és e védelemben összetartani. Az elnöki székéből tiltakozik az ellen, mintha megalkuvásról lehetne szó. Ő függetlenségi eszmében született s abban fog meghalni. (Viharos éljenzés.)

Ezzel az értekezlet véget ért.

Tisza megint cikkeznek.

Tisza István gróf »Az Ujság« mai számában cikksorozatát kezd az általános szavazati jogról. Utal az izgalmas eseményekre, amelyek a Fejérváry-kormány lemondása folytán látszólag háttérbe szorították az általános szavazati jog kérdését. Azonban tudja, hogy azért ott van a közhangulat mélyében ilyen izgatóság — ugymond — nem lehet büntetlenül bedobni közéletünkbe. Mérgező hatásnak mondja, mely a lelkekben él.

Azután áttér Kristóffy németbogsáni beszédére és a lemondott kormányt védelmébe veszi Kristóffyval szemben s azt állítja, hogy a kormány nem taktikai célból vetette a tüzes csóvát közéletünkbe.

Kristóffy e hatalmas jelszó által elkábitott embernek mondja, akinek fanatizmusa nyilvánul meg a németbogsáni beszéd minden sorában. Kristóffy — ugymond tovább — elvesztett minden helyes mértéket, minden érzéket az élet valóságai iránt. Azután így folytatja:

Hiszen még az obstrukciót is az általános titkos szavazati joggal kívánja megszüntetni s igazán meglepő tájékozatlansággal a külföld példájára utal: ime — ugymond — ahol általános szavazati jog van, ott nincsen obstrukció.

Mit mutat ezzel szemben a külföld példája? Az obstrukció a modern parlamentarizmus fattyuhajtása, mely az utolsó pár évtizedben fellépett mindenütt, hol a házszabályoknak a vitát korlátozó rendelkezései s az

gott előre. Elöl Koncz Jónás ment, kis lámpát látva kezében. Mikor a szekér befordult a »Koponya-hegy« oldalánál — a szekér hátulja éktelen ordítózásba és sivalkodásba tört ki.

Ne tessék megijedni, ez igen természetes. Amennyiben a szekér hátuljában utazott Rákhel, a Jónás felesége és négy kicsiny porontya: a Számi, a Náthán, Jonáthán és a Franczi . . .

Koncz Jónás, aki álmosan bóbiskolt elöl, majd nyavalyássá lett ijedtében.

— Mi phaj fan, Rákhel?

Azok nem feleltek, csak folyton egy pontra mutatva jajveszékelték. Végre Jónás is megtudta ez irtózatossá kétségbeesés okát.

Az »Órjás-hegy« tetején levő jegenyefák fölött sötét füst gomolygott. Majd egyszerre szikrák csapdostak ki belőle, fénylő, cikázó tüzkigyókat rajzolva a levegőben.

Jónás is kitért erre. Szidta a barátfalvaikat, hogy ilyen átkozott helyre csalták őket, a hol boszorkányok, lidérczek uralkodnak . . .

Az irtózatossá csakhamar fellármázta a kutyákat, a kutyák pedig az embereket. Kicsődültek az utcákra. Egy ember aztán tudtára adta a többieknek:

— Koncz Jónás érkezett meg. Emberek! Emberek! Bántják a tollas zsidót, ne hagyjuk.

(Vége köv.)

azokban lefektetett elnöki hatalom ezt ab ovo lehetlenné nem tették és győzelmesen éli világát mindenütt, hol a többség erős akarata a létező házszabályok korlátain egy vagy más módon túl nem tette magát.

Éppen az általános szavazati jog alapján választott parlamentekben kellett az obstrukció nagy csatáit megküzdeni; nem a választói jog miként rendezésétől, hanem a többség kötelességérzetétől, akaraterejétől és attól függött e harc kimenetele, van-e kellő belátás és politikai érettség az illető nemzetben, hogy a parlamentarizmus megmentéséért küzdők marandó támaszául szolgáljon.

És kevés kivétellel az obstrukciós táborban találjuk rendszerint éppen azokat a csoportokat, melyek politikai egzisztenciájukat a legalsó néposztályok szavazatainak köszönhetik. Szociáldemokraták csinálták a német Reichstag egyedüli obstrukciós kísérletét; az osztrák parlamentarizmus elfajulásában pedig jóformán teljes számmal vesznek tevékeny részt azok, kiket az általános szavazati jog alapján szervezett ötödik kuria küld a képviselőházba.

Éppen ily fejtegetésre állítása az igazságnak az a meggondolatlan állítás, hogy a nép érdekeit csak az általános szavazati jog alapján választott parlament fogja igazán szolgálni.

Meggondolatlan ez állítás, mert szalonképes kifejezésekkel ugyanazon alap gondolatot hirdeti, melylyel a szociáldemokrácia indokolja és igazolja osztálygyűlöletet szító igazságait. Milyen koronatanul nyertek a szociáldemokrata izgatók a belügyminiszterben azon vádjuk igazolására, hogy a nép érdekeit nem viseli szívében, nem szolgálja hiven a mai »osztályparlament«.

De nemcsak meggondolatlan e vád, hanem merőben igaztalan is.

Való igaz: közel egy évtized óta ólom-sulylyal nehezedik közéletünk az obstrukció. Megszibbasztotta parlamentünket, alkalmatlanná tette a komoly reform munkára s érzékeny károkat okozott ezzel a többek közt közgazdasági érdekeinknek is. De nem egy osztály érdekeit károsította, hanyagolta el, hanem minden társadalmi osztályt egyaránt. A produktív törvényhozói munka szünetelése egész közgazdaságunkra nehezedik, egyaránt szenved alatta minden osztály, minden kereseti ág; mindeniknek érdeke parancsolólag megköveteli, hogy többet, intenzívebben, alaposabban dolgozzunk. De ami munka folyt, ami törvényhozói tevékenységet a magyar parlament kifejtett, abban osztályuralomnak, az alsó néposztályok iránti közönynek, vagy éppen ellenséges indulatnak még csak nyomát sem lehet fölfedezni. Aki ezt állítja, letagadja közéletünk legszebb jellemvonását, történelmünk legnemesebb tradícióit és rágalmazza a magyar nemzetet.

A felsőbb osztályok önzésének, osztályuralmának megtörése végett nincs semmi szükség az általános szavazati jogra. A nép érdekét csak azon esetben mozdítaná az elő, ha képzetesebb, komolyabb, kötelességtudóbb elemeket hozna a parlamentbe, ha emelné annak szellemi és erkölcsi színvonalát.

A kérdés lényege ebben fekszik; ettől függ: áldást hoz-e vagy kárt, szégyent és végveszedelmet zudit az országra. Ezt kell a viszonyok alapos vizsgálata alapján eldöntenünk.

A betiltott fáklyásmenet.

A szövetkezett ellenzék vezérő-bizottságának tegnapi ülésén tudvalevőleg élis bíráló tárgyává tették a főkapitány magatartását és különösen kemény hangon elítélték. A főkapitány a »tekintélyét ért súlyos csorbát« nem hagyhatta megtorlatlanul s a következő különös hangú zárfalat kiadását látta jónak:

A lapok közlései szerint a szövetkezett ellenzék vezérő-bizottsága legutóbbi ülésén a főkapitányt azért, mert a Hahóthy Sándor és társai által október 3-án bejelentett fáklyásmenetet betiltotta, különböző fáklyásmenetet »a rendbontás és az anarchia védnökének« nevezte.

A főkapitány a ráfogásokat, amelyeket terrorizálási kísérleteknek minősít, visszautasítja és kijelenti, hogy lelkiismerete teljesen nyugodt arra nézve, hogy az emberi és országos törvé-

nyek, valamint a hazafiúi érzelmek által követelt kötelességet teljesített, mikor a kérdéses fáklyásmenetet betiltotta.

A szociáldemokrata-párt vezetősége tegnap megfőlebbezte a főkapitány fáklyásmenetük betiltására vonatkozó határozatát. Annnyira biztosra vették, hogy barátjuk és elvtársuk, Kristóffy József belügynök megsemmisíti a főkapitány határozatát és engedélyezi a fáklyásmenetet, hogy még az éjjel hatalmas plakátokat ragasztottak ki az utcasarkokra, melyeken föl hívják a proletárokat, hogy a mai fáklyásmeneten mindenki részt vegyen. A gyülekezés helyét, idejét és a fáklyásmenet útját is megjelölték a plakátok.

Hogyan, hogyan nem, reményünkben csatlakoztak. Ma délelőtt visszajött a belügyminiszteriumtól a főkapitányságra Kristóffy belügynök határozata, amely megokolásánál fogva helybenhagyja a főkapitány fáklyásmenetet betiltó határozatát. Ilyenformán még sem lesz meg a szociálisták fáklyásmenete.

A zászló-főlavatási ünnepély.

Budapest, okt. 3.

Szép ünnepélyt rendeztek kedden délelben a budapesti egyetemi hallgatók. Az új város-háza közgyűlési terme és a karzatok színültig megteltek díszes uri és hölgyközönséggel, jól lehet az ünnepélyen csak jeggyel lehetett megjelenni. Elsőnek a képviselők közül Batthyányi Tivadar gróf érkezett meg, akit zajos tapsal fogadott az egybegyűlt közönség. Egyszerre ünnepélyes csönd támadt, majd az ifjuság ajkán fölcsendült a Kossuth-nóta. Ezt követte a »Tavaszi elmúlt . . .« című gyönyörű népdal. Az érkező Bánffy valóságos tapsvihar fogadta. A disszidensek részéről megjelentek Mihalovics Endre és Szilassy Zoltán. Az újpárt részéről Bánffy, Szakács Zoltán, Szabó Kálmán, Gyárfás Endre, Bartha Ignác, Kossuth Ferenczet pedig valósággal leirhatatlan lelkesedéssel fogadták, ugyszintén Apponyit, aki Justh Gyulával együtt érkezett.

A műsor a következő volt:

1. Hymnusz. Énekelte a közönség.
2. Megnyitó beszéd: Tartotta Melha Armand.
3. Harsányi Kálmán: »Légy büszke ifjuság!« Szavalt Kováts László.
4. Zászlóavatás beszéd: Mondta Kováts János István dr.
5. Kossuth Ferencz megáldotta a zászlót.
6. Apotheosis: Rátkay László.
7. Szózat. — Kossuth-nóta.

A Hymnusz elnéklése után behozták a zászlót, amelynek egyik oldalán Mária kép van és Melha Armand lépett a pódiumra. Szomorú tény, hogy az ország szívében meggyalázták a szent nemzeti trikolórt. Fogadja az ifjuság nevében, hogy a zászlót többé meggyalázni és az eszméket, melyeket a zászló szimbolizál, szívükből kitépni nem engedik.

Kováts László hatásos szaválata után dr. Kováts János István megtartja a zászlóavatás beszédet. Ez a zászló — ugymond — a magyar ifjuság becsületének szimbóluma. Lesz az ifjuságban elég erő, hogy letörje azt a gaz kez, mely beszennyezi ezt a szent trikolórt. Ezt a zászlót más színűre csak a mi vérünk festheti. Bárki támadja meg e zászlót, átgázolunk a lelkén, ha mindjárt a kétfejű szörnyeteg is a támadó. Megesketi a népet arra, ami a zászlóra föl van írva: »Vérünket magyar hazánkért!« A közönség utánna zugta: Esküszünk!

Ezután a vidéki ifjuságok küldöttei tették le az esküt.

Zajos éljenzés között lépett *Kossuth* a pódiumra.

Reszkető hangon kezdi beszédét: Megál-dom ezt a zászlót, hogy legyen a magyar if-juság hazatiságának jelvénye, hogy legyen a jövő oltára.

Ezután a közönség *Apponyit* kívánta hal-ladni. Egy uton haladj ifjuság — ugymond — a törvényesség utján. Egy fegyver volt, amely soha nem mondta föl a szolgálatot, ez a tör-vénykönyv. Ha ez lesz a fegyvered ifjuság, híven és okosan szolgálod a hazát.

A Szózat és *Kossuth-nóta* eléneklése után a lélekemelő ünnepély véget ért.

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

— Az ad hoc bizottság ülése. —

Évek óta sürgetik Nagyvárad város tisztviselőinek és alkalmazottainak fizetésrendezését s az erre hivatott faktorok még mindég a kezdet-kezdetén vannak ezzel a fontos kér-déssel.

A városi tisztviselők fizetése oly csekély, hogy a tisztviselők nagy része a szó teljes ér-telmében csak nyomorog.

E tárgyban már többféle javaslat került nyilvánosságra, de egyik sem felelt meg a ki-vánalmaknak részint a tisztviselők, részint a város anyagi helyzete tekintetéből.

Hiszszük azonban, hogy az irányadó fak-toroknak sikerül megtalálni a helyes utat, amelyen haladva, a tisztviselők mai sanyaru helyzetén is segítve lesz s amellet számol a város anyagi erejével is.

Az eddigi javaslatok ellenében leghelye-sebbnek véljük dr *Hoványi Géza* azon terve-zetét, illetve irányeszméjét, hogy első sorban a tisztviselők létminimumát kell megállapítani s ha ezt keresztülvitték, az egy állásban 5 évet szolgált tisztviselők korpótlékot kapjanak. Ez a korpótlék jövőre is 5—5 évenként megma-radna. Így az egy állásban maradó tisztvise-lőknek is a fokozatos fizetésjavítás biztosítva lenne

Igen óhajtható volna, hogy a pénzügyi szakbizottság által kiküldött ad hoc bizottság ez irányban kísértené meg a kérdés rende-zését.

Az ad hoc bizottság tegnap délután tar-totta első ülését, azonban még általánosságban sem foglalkozott szorososan a kérdéssel, hanem adatok beszerzését kívánja.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Bordé Ferencz főjegyző elnöklete alatt dr *Molnár Imre*, dr *Hoványi Géza*, *Ragány János*, *Mihelyi Adolf*, dr *Várady Zsigmond*, *Komlóssy József*, *Lukács Ödön*, dr *Halász Lajos*, dr *Adorján Emil*, *Fleischacker Gyula*, dr *Berkovits Ferencz*, dr *Kurländer Ede* és dr *Istvánffy István* jegyző voltak jelen:

Bordé Ferencz elnök az ülés megnyitása után ismertette, hogy a pénzügyi szakbizottság a tisztviselők fizetésrendezése tárgyában kér véleményt és javaslatot az ad hoc bizottságtól. Felemliti, hogy *Fleischacker Gyula* biz-tag egy külön javaslatot készített, amely sze-rint még ezután életbeléptetendő időszámítás-sal, tehát 5 év mulva százalékos 5öd éves korpótlékot kapnának a városi tisztviselők.

Mielőtt a napirendre tértek volna dr *Ha-lász Lajos* szólalt fel. Addig nem lehet szó fizetésrendezésről, míg ígéretet és biztosítékot nem adnak arra nézve, hogy a tisztviselők és alkalmazottak számát redukálják, fokozatosan apasztják.

Dr *Várady Zsigmond* magáévá teszi *Ha-lász* felszólalását, sőt ennél tovább megy s a fedezetre nézve helytálló kimutatást kíván. A

Lukács tanácsos által kimutatott fedezet csak illu:orius.

Dr. *Molnár Imre* rámutat az tisztviselők óriási szegénységére; ezen okvetlenül segíteni kell. Menjenek be a dolog tárgyalásába, mert a halogatással évekig elhúzódik az ügy s a sze-gény tisztviselők nem kapnak semmit.

Dr. *Hoványi Géza* nem tartja oly gyorsan keresztülvihetőnek a létszám leszállítását, mert tekintettel kell lenni arra is, hogy a már régeb-ben szolgálókat ne foszszuk meg a kenyértől. Csak fokozatosan lehet a tisztviselői állásokat apasztani. Segíteni azonban mielőbb kell a sze-génységben levőkön.

Mihelyi Adolf más módot ajánl. Egyelőre öt évre javítsák a fizetéseket és pedig a 2000 koronán alul levőknek 15 százalékkal, a maga-sabb összegűek pedig 10 százalékkal. Öt év mulva ismét rendezzék a fizetéseket.

Dr. *Várady Zsigmond* tiltakozik azon vád ellen, hogy elodázní akarja az ügyet, de addig nem szavazza meg, míg fedezetet nem lát.

Dr. *Adorján Emil* látja, hogy a fizetés ja-vítást mindannyian kívánják, de a kérdésbe nem lehet beleugrani. Mindég új embereket alkalmaz-nak s szaporítják a tisztviselőket, pedig nézete sze-rint a meglévők egy negyedrésze felesleges A rögtöni elbocsátást ő sem kívánja, csak a fokozatos apasztást. Elismeri, hogy a bizottság tagjai szívükön hordják a tisztviselők érdekét, de a polgárok érdekét is méltányolják. Meg kell állapítani, hány tisztviselő van, milyen állásban és mióta szolgál, mi a teendője. Fél milliót költ a város évenként a tisztviselőire, holott ezek közül 60—70 állást be tudna szüntetni. Az adóügyszálynál dolog nélkül vannak sokan; a katonai tanácsos állás felesleges; sok az iktató, a napidijas. 1897 ben emelték a fizeté-seket, ezért most nem oly égető a kérdés. A polgárság érdeke azt kívánja, hogy a fizetést új teher nélkül rendezzék. A napidijasok név-jegyzékét, a szolgálati év kitüntetésével szintén mutassák be.

Dr. *Molnár Imre* csak azt mondta, hogy beszéljék meg a kérdést, de nem kívánja, hogy azonnal, kellő megfontolás nélkül rendezzék is. A bizottság tullepte hatáskörét, mikor az állások rendezését is tárgyalja. Csak a fizetés-javítás mikéntjére kér a pénzügyi bizottság javaslatot. Az állások rendezésére és az állások apasztására vonatkozólag más bizottság van ki-küldve.

Lukács Ödön személyes kérdésben szól. Egész munkásságával a város érdekére törek-szik. Az adóhivatalnál azért nincs most munka, mert ex-lex van. Rendes viszonyok között rengeteg sok a dolog. Törekszik a létszám apasztására, 62 emberből már 19-czel apasz-totta az adóhivatal létszámát.

Dr. *Adorján Emil* elismeri, hogy *Lukács* tanácsos a létszámapasztásra törekszik, de ez nem ér semmit, ha az onnan elbocsátottakat más ügyosztályban alkalmazza a város. Így tettek a 19 emberrel is. Ő csak a tanács el-járását bírálta.

Dr. *Hoványi Géza* szintén reflektál az *Adorján* szavaira. Nem tételezi fel, hogy itt valaki nem a város érdekében tenne. A pol-gárság érdekeit is nézi, de mikor látva a nyo-mort, a fizetésrendezést sürgeti, elmegy addig a határig, amit megbir a polgárság.

Dr. *Várady Zsigmond* látja, hogy így nem jut egyöntetű megállapodásra a bizottság. Adatokat terjesszenek elő mielőbb s addig, míg ezt beszerzik, hagyják abba a tárgyalást. *Bordé Ferencz* igéri, hogy a kívánt adato-kat mielőbb betejerjeszti.

A bizottság a kérdés általános tárgyalá-sába sem ment bele, hanem az adatok beér-kezése után folytatja tanácskozásait.

Igy minden eredmény nélkül véget ért az ülés.

TÁJÉKOZTATÓ.

Okt. 5. Közigazgatási bizottság ülése a városi házá-n d. u. 3 órákor.

Okt. 7. Pénzügyi szakbizottság ülése d. u. 3 órákor.

Okt. 15—18. Országos kath. nagygyűlés Budapesten.

Előfizetési felhívás.

Az élet egyetemére átvitt keresztény hit s a komoly munkában megnyilatkozó hazaszere-tet azok a legfőbb irányelvek, amelyeket egy de-czenniummal ezelőtt lapunk homlokterébe állí-tottunk. Tántoríthatatlan, következetes meggyő-ződéssel valljuk ugyanis, hogy lelkiismeretben kötelező elvek nélkül, bensőleg átértett hivatás nélkül, a legmesszebbmenő áldozatokra kész ügyszeretet nélkül, magasra tűzött ideális cé-ök nélkül a sajtó léte jogosulatlan, utmutatása, téveteget és elhibázott, működése meddő, ha-szontalan, sőt egyenesen veszélyes.

Ilyen princípiumok szemmel tartása mel-lett igyekeztünk komoly, tartalmas, korszerű, változatos lapot adni. Gárdánkban éppen ezért a készületségnek, a tudásnak, a rátermettség-nek és az erkölcsi integritásnak kellő fajsúlyát tekintettük domináló momentumnak. Ezzel a táborkarral mindenkor olyan lapot kívántunk kiállítani, amely a hazai katolikus renesszánsz előnyomulásával lépést tartson, azt a maga ha-táskörében irányítani alkalmas és méltó legyen.

Hogy hivatásunkat betöltöttük, legközvet-lenebb tanuja olvasóközönségünk, amely hűse-gesen kitartott mellettünk az évek folyamán. Kérjük ezt a pártolást továbbra is. Joggal appel-lálunk a városok és faluk keresztény intelli-genciájára, a papi és világi tanárookra, a ka-tholikus néptanítókra, a honoráciorokra, tisztviselőkre, földbirtokosokra, gazdatisztekre, az érdemes polgári osztályra, egyszóval *minden-kire számítunk*, aki a keresztény Magyarorszá-got, a sokféle nyügtől szabad, hitvallásos va-gyonos, magyar nemzet állam kiépítését akarja. *Ne huzódozzék senki, mert aki nincs velünk ellenünk van.*

Kívánatos azonban, hogy nagyrabecsült előfizetőink közül azok, akik előfizetésükkel esetleg hátralékban volnának, talán egy-két-három évről is, lapunkat ne csak megrendeljék továbbra is, hanem jelentékeny összeget kitevő tartozásukat meg is fizessék. A lapkiadás te-mérdek anyagi teherrel, felelősséggel jár, ami aztán egészségtelenül megnövekszik akkor, ha még a közönség részéről elvállalt kötelezettsé-gek teljesítése is elmarad, *nem ritkán többszöri fölszólítás után is.*

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatá-sát, az előfizetési pénzeknek valamint, az eset-leges hátralékoknak, ahol fölmerültek, bekül-dését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.

Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.

Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.

Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

* **A király nevenapja.** Ma, szerdán van ősz királyunk nevenapja. Válságos nehéz napokban érkezett el a névünnepe, amelyen a magyar ember ember ősi erényei közé tartozó

loyalitással gondolunk a mai napon uralkodónkra, esdve számára az Égtől még számos éveken át tartó boldog életet, bizva a Gondviselésben, királyunk igazságában, vezérférjaink bölcsességében, hogy megtalálják végre a nehézből kivezető utat s kölcsönös egyetértésben fogunk magyarok mindannyian a hármassal: Isten, király, haza alatt szeretett hazánk boldogulására munkálkodni. A király névünnepe alkalmából ma a latin szertartású római katolikus székesegyházban hálaadó szentmise lesz délelőtt 9 órakor, melyen a katonai, polgári hatóságok, tanintézetek résztvesznek. Az iskolákban ma szünet van s a középületeken lobogók hirdetik a király nevenapját.

* **Az új pécsi püspök.** Ismeretes, hogy a Bud. Tud., amelynek mestersége, kenyere a czáfolás derüre-borura, okkal, vagy ok nélkül — mostanában is megakarta czáfolni a püspöki kinevezésekről szóló hirt, amely bár nem hivatalos formában, mégis egészen megbízható, föltétlenül hitelt érdemlő forrásokból bejárta az egész országot szélteben-hosszában. A czáfolatról megemlékeztünk ugyan, mint a többi lap, mi is, de sokadmagunkkal egyetemben egyúttal fönttartottuk értesülésünket. Hogy a hivatalos, bizonyítja most az új pécsi püspöknek, *Zichy Gyula* grófnak több távirata. Az új megyés püspököt ugyanis Pécsről még múlt szombaton délelőtt táviratilag üdvözölték, mire a főpásztor meg is köszönte az üdvözléseket ugyan csak táviratilag. Az örömhír hiteles megerősítése érthető meglepedést keltett a püspök székvárosában.

* **Kinevezés.** A pénzügyvezető *Szakáts Antal* nagyváradi pénzügyi számtisztet állomáshelyén való meghagyása mellett pénzügyi számellenőrré nevezte ki végleges minőségben.

* **A polgármester betegsége.** *Rimler Károly* polgármester betegségében, mint őszinte részvétellel értesülünk, nem állott be a kívánt javulás. Mint irtuk, a polgármester csak pár nappal érkezett haza betegen Nagyváradra s orvosa tanácsára tegnap felutazott Budapestre, súlyos, de szerencsére nem életveszélyes betegségének gyógyítása végett.

* **A mentők munkája szeptemberben.** A nagyváradi önkéntes tűzoltó egyesület kebelében alakított mentőosztály minden hónapban kimutatást állít össze az azon hónapban kifejtett működéséről. Az elmúlt szeptember hónapban különféle baleseteknél 13 esetben nyújtottak segélyt, betegszállításra eszközöltek 16 esetben, tüzhöz kivonultak 1, versenyre 3 esetben. Összes működésük tehát elmúlt hónapban összesen 33 alkalomra terjedt ki. A mentőosztály 1904. évi október hó 15-én kezdte meg működését. Ez időtől kezdve, összesen 435 esetben vétettek igénybe a mentők segítségével.

* **Október 6. Nagyváradon.** Az aradi várban 1849. október 6-án a nemzeti igazságokért vértanu halált halt 13 hős emlékeit Nagyváradon is megülik az idén is. A gyászos évfordulón pénteken délelőtt 9 órakor a Szent László plébánia-templomban gyászmise lesz, melyen a nagy idők még élő tanúi is részt vesznek. Erre vonatkozólag a következők közlésére kértünk fel:

Az aradi 13 vértanu felett folyó hó 6-án délelőtt 9 órakor a helybeli Szent László templomban tartandó engesztelő szent misén, jelentősen leendő megjelenésre az 1848—49-iki honvédbajtársakat felkéri a nagyváradi és biharmegyei 1848—49-iki honvédegylet elnöke, *Amánt Béla*.

* **Kitüntetett főpap.** *Várady Lipót* Arpád címzetes püspök, csanádi apátkanonok, miniszteri osztálytanácsos, a kultuszminisztériumban a katolikus ügyek előadója, a *miniszteri tanácsosi* címet és jelleget kapta.

* **Kitérők a villamos vasuton.** A nagyváradi villamos vasut tudvalevőleg a személyszállításán kívül teher szállítást is fog közvetíteni egyes gyártelepek és nagykereskedők részére. E célból több kitérőt kell a Kossuth-utca—templomtéri vonalon készíteni. A gázgyárba iparvágányt készítenek s kitérők lennének a Kugler—Andrényi—Füchsl-házak előtt, a Löbl-gyárba és Rosenberg Izsó cementgyártelepére. A főmérnök tárgyalásokat folytatott a villamos vasutársasággal. A társaság az Andrényi—Füchsl-házak előtti kitérő tárgyában még tovább tanácskozik a villamos vasut társaság az érdekeltekkel, a többi kitérők kiépítése előtt azonban nincsen akadály, ha a tanácsnak ez irányban nincs elvi nehézsége.

* **A bihari plébánia rablója.** Tegnap számunkban részletesen megemlékeztünk arról a galád rablómerényletről, melyet Biharon a község derék agg plébánosa *Fejér Nándor* ellen intézett két elvetemült gonosztevő. Tegnap már a csendőrség által vezetett széleskörű alapos s helyes irányba terelt vizsgálat teljes világításban mutatta az egész rablási merényletet. A vizsgálat szomorú dolgot pattantott fel. A két rabló nem ismeretlen cigány volt, hanem bihari lakos. Ez mutatja legjobban az ember süllyedését. A merénylők *Mákoszi József* és *Török János* bihari parasztok, kik hogy, a gyanút elhárítsák magukról s tévutra vezessék a vizsgálatot, cigány módra öltöztek s arcukat bemázolták s mikor vallatásra fogták őket, tetették magukat, hogy magyarul nem tudnak s egy két oláh szót motyogtak. Tegnap azonban a vizsgálat során ez is kisült s szembesítéskor a plébános ráismert támadóira. A rendőrség le tartóztatta mindkettőt s ma vagy holnap beszállítják Nagyváradra, a kir. ügyészségre.

* **Eljegyzés.** *Budaházy Kálmán* t. b. számvevő, városunk társadalmának kiválóan rokonszenves és tehetséges tagja, eljegyezte özv. *Bezlanovits Nándorné* nagyműveltségű kedves szép leányát *Bezlanovits Olga* községi iskolai tanítónőt.

* **Kigyullat transformátor.** Tegnap reggel hat és hét óra között Uri-utcán az özv. *Leukuczáné-féle* szatócs üzlettel szemben levő villamos transformátor valószínűleg rossz zárlat következtében kigyulladt. Erős füst gomolyogok szállottak a vasburkolatból az égfelé, mikor az arra járók észre vették a tüzet és telefonáltak a villanytelepre honnan csakhamar megérkeztek a szerelők, de már akkorrára a transformátor belső szerkezete teljesen leégett. A kár mintegy 800 koronára tehető, mely csupán azért ily kevés mivel a transformátor, még nem volt teljesen fel szerelve. Az ily károk és az azzal járó esetleges veszélycs következmények elkerülése végett üdvös volna egy kissé nagyobb felügyeletet tartani a transformátorokra.

* **Gyászrovat.** *Eschenbachi Wolfram György* nyugalmazott m. kir. államvasuti hivatalnok tegnap 74 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése holnap 5-én csütörtökön délután három órakor lesz a római katolikus egyház szertartása szerint a Szacs-vay-utcai 68. számú gyászszobán. Az elhunyt öreg urat neje született *Lipsey Antónia* és kiterjedt előkelő család gyászolja. — Nagy bánat nehezedett Nagyvárad egyik legkedveltebb

muzsikusra az öreg *Bura József*re és családjára. Hitvese született *Sivó Rozália* életének 46-ik boldog házassága 24-ik évében tegnap reggel öt órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Halálát a legnevesebb zenészcsaládok, a Radics, Magyar stb. családok, mint rokonok gyászolják. A temetés holnap csütörtökön délután három órakor lesz a Bölcsőde-utca 7. sz. alatt levő gyászszobán a római katolikus vallás szertartása szerint. s azon testületileg vesznek részt az összes nagyváradi zenekarok.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi huzásán a következő számokat húzták ki — nyerménnyel:

60.000 koronát nyert: 82342.

30.000 koronát nyert: 35814.

5000 koronát nyertek: 24242 69415 71777.

2000 koronát nyertek: 1078 8836 9046 18453 20126 28221 32470 35762 36654 38550 39023 42395 46159 54084 58368 58666 65136 66206 79617 97121 100946 102508 108090 109701.

1000 koronát nyertek: 461 1593 3559 4093 4565 7259 11692 14193 16084 29006 38808 40620 55778 62171 61085 71531 74387 76136 77744 79291 80736 81384 82609 84970 86443 704909 55586.

500 koronát nyertek: 6889 7115 8615 8695 9670 9802 9987 10444 11664 11837 12397 14348 18093 19149 19698 20763 27993 28016 30507 35120 39487 39925 41491 61465 63852 66192 75305 75820 76248 76016 84265 84851 86878 89399 89652 90912 95802 98840 99366 100386 101242 104441 104558 104762 108516.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Időjelzés.** A központi meteorologiai intézet időjelzése október 4-ére: szeles, hűvös, sok helyütt csapadék.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások, szeplő, sömör és napégetés ellen ára 1 kor. *Dóra-szappan 70 fillér*, készíti „**Kigyógyószertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x Azt a nagy raktárt minden cikkben, s azt a divatos szép újdonságokat oly határtalan olcsó árban, mint az **Amerikai Aruházban** nem kapjuk sehol sem. Tehát mindenkinek saját érdekébe ajánljuk, hogy szükségletének beszerzése végett oda forduljon. S hálás lesz ajánlatunkért.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Fatinicza.

Csütörtök: Heidelbergi diákélet.

Péntek: II. Rákóczy Ferencz fogsága.

Szombat: Póstás fiu. (Uj operett.)

Vasárnap: D. u. Vöröshaju. Este Hajduk hadnagya.

Fatinicza. Ma este „Fatinicza” című operett kerül színre a Szigligeti színházban másodszer, a megnyitó előadás szereposztásában.

Heidelbergi diákélet. Holnap csütörtökön a tavalyi színidénynek egyik legnagyobb sikerű darabját a Heidelbergi diákélet című életképet eleveníti fel a színház igazgatója elsőrendű szereposztásban. Ujak lesznek a darabban Komáromy Margit (Katicza), Peterdy Sándor (Dr Juttnek) és Nagy Sándor (Vénus). A többi szerep marad a már ismert kiosztásban.

A színház legközelebbi ujdonsága.

A színház igazgatósága megszerezte előadásra a „Postás fiu” című angol táncoperettet, a melyet Palásthy a budapesti Magyar-színház mintájára tanított s rendezett be. E nagyszabású ujdonságban a színház egész operett személyzete foglalkoztatva lesz. A premier e hét szombatjára van kitűzve.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Weston Willy Nagyváradon. A kiváló magyar zongoravirtuóz: Weston Willy, ki évtizedes tanulmányával Wagner mesterműveinek zongorán való interpretálását a legnagyobb tökéletességgel oldotta meg városunkban október 28-án szombaton a Kereskedelmi Csarnok nagy termében hangversenyezni fog dr. Fodor Oszkárné operaénekesnő kíséretében. A kétségkívül nagyértékű művészeti eseményre már most felhívjuk zeneértő közönségünk figyelmét.

EGYESÜLETEK.**Gyorsírók Köre.**

A Gabelsberger rendszerű országos gyorsíró-egyesület elnökségétől kapott felszólítás és megbízás folytán, felkérem a Nagyváradon levő felnőt, gyorsírásztal foglalkozó urakat és hölgyeket, hogy lenti címre adják tudtul, hogy a már egyszer létező, de megszűnt gyorsírókör megújítása céljából hajlandók-e egyesülni?

A beérkezett válaszok után hir apilag fogom tudatni az eredményt s hogy hol fogunk összejönni az ügy megbeszélése céljából.

Simonyi Ernő

áll. főreáll- s gyorsíró tanár.

Igazságszolgáltatás.**Agyonütötte az urát.**

— Esküdtzéki főtárgyalás. —

A földült házaseletnek immár harmadik végzetes büntette foglalkoztatja most rövid egymásutánban az esküdtzéket. Tegnap Bodnár Lajosné állott törvényt, azért, mert hitese urát az idei év március havában a mángorló sulykolóval agyonütötte. Bodnár Lajos házaselete bizony éppen nem volt példás. Az alkohol ördöge, a bor háborította meg családi tűzhelyének békességét. Vasuti munkás is volt, erdőőr is, de kenyerét többször veszélyeztette az ital. Lakott falun is, városon is, de keresetét sokszor elitta, feleségét ütötte, verte, apró gyermekeit nem különben. Legutóbb Gyapolyon volt váltóór huzamosabb ideig s az állomási épületben lakott.

Az idei esztendő március havának 12-én este szokás szerint részegen támolygott haza Bodnár. Anyósa négy kis unokáját hamarosan elvitte a lakásból a vasuti raktár mögé, nehogy apjuk őket is bántsa. Bodnár ezalatt keményen összepörölt a feleségével. Nem izlett neki a vacsora. Megütötte az asszonyt. Dulakodás támadt köztük. Az asszony felkapta a kezeügyébe eső mángorló sulykot, azzal addig verte az urát, míg bele nem halt. Hamarosan fölismerte bűnös tettét, megijedt s anyjával kivitte a holttestet az utra, mintha ott halt volna meg részeg fővel. A dolog persze egy-kettőre kitűdött.

A bűnügygel ma foglalkozott az esküdtbíróóság. A főtárgyaláson Csulyok Béla dr. elnökölt, szavazó kirák voltak Korn Lajos és Bisterszky Elemér. A vádat Popp Sándor dr. kir.

alügyész képviselte, a vádlottat Medvigy Gábor dr. ügyvéd védte.

A vádlott bűnösségét beismerte. Elmondotta, milyen kegyetlenül, igazságtalanul bánt vele brutális ura.

A bizonyítási eljárás során sok tanut hallgattak ki, akik mind a vádlott javára vallottak. Elmondották, hogy a férj iszákos is volt, kicsapongó is, durva is, féltékeny is. Egyik tanu rajt érte, mikor feleségét meg akarta fojtani, úgy, hogy napokig fuldoklott, köhögött utána, a másik kimentette a Körösből, ahol el akarta magát az asszony elkeseredésében emészteni.

Nagy Róza, az állomási előljáró volt cselédje azt vallja, hogy Bodnár — alias ember volt.

— Hogy érti ezt? kérdi tőle az elnök.

— Szerette a jányokat, menyecskéket, engem is megkísértett.

Szonda Lajos gyapolyi állomási előljáró és Szonda Lajosné azt vallják, hogy borukat meg akarta dezmálni a váltóór, kötelességét hanyagul teljesítette.

El is vesztette volna állását, de az előljáró sajnálta családját, amely amugy is a legnagyobb nyomorúságban sanylődött. Mikor gyerekágyat feküdt Bodnárné, az ura fejszét fogott rá egy alkalommal. Majd meg rázárta az ajtót, úgy hogy az állomási előljáró felesége az ablakon adott be ételt a beteg asszony számára, különben éhen pusztult volna.

Az agyonvert ember anyósa a vádlott anyja legkisebb unokájával karján lépett a tárgyaló terembe. Amig vallott, átadta a csecsemőt az édesanyjának, aki csendesen babusgatta a vádlottak siralmas padján.

A tanuk kihallgatása ezzel tegnap késő este véget ért. A főtárgyalást ma folytatják és be is fejezik.

Csöd. A nagyváradai törvényszék Preis Mihály nagyváradai kereskedő ellen a csődöt elrendelte. Csődbiztos: Szegedi Lajos törvényszéki bíró. Tömeggondnok: Keledy József ügyvéd, helyet es: Fráter Pál dr. ügyvéd. Bejelentési határidő: november 20. Az aktiva állítólag 40000 korona s ezzel 95,000—100,000 korona passziva áll szemben.

TÁVIRATOK.**A válság.**

A mai nap.

Budapest, okt. 3. (Saját tud. táv.) Messze kiható fontosságú politikai események fűződnek a mai naphoz. Mialatt Bécsben az alkotmány ellenségeinek újból sikerült az udvar közelébe férkőzni, itthon, Budapesten a nemzeti közbizalom letéteményesei, az ellenzéki képviselők imponáló pártközi konferenciára gyűltek egybe. A jövő fogja már most megmutatni, ki az erősebb. A nemzet-e vagy egynehány ellenszenves, gyanus — hazafi, aki minduntalan a nemzet nyakába varratja magát. A nemzet maholnap már mint egy ember áll az igaz ügy mellett. Ügyének győzni kell.

A bécsi audiencia.

Délelőtt 10 órakor Fejérváry ment hosszantartó kihallgatásra. Aztán rövid ideig Gausch. Gausch és Fejérváry együtt is tanácskoztak. Aztán Fejérváry és Kristóffy kerültek a Felsőség elé, ké-

sőbb harmadiknak még Lányi is. A kihallgatásoknak csak délután 1 órakor szakadt vége.

Ezek az audiencia újabb részletei.

A hazautazás.

Eredeti terv szerint úgy volt, hogy Kristóffy és Lányi már ma hazautaznak s csak Fejérváry szándékozott a király nevenapja miatt, holnap elhagyni a császárvárost. Változott dispoziciók miatt Kristóffy is Bécsben marad Fejérváryval.

Mit végzett Kristóffy?

Kristóffy az egybegyűlt laptudósítók-nak azt mondotta, hogy a választói reform ügyében elaborátumot terjesztett a király elé. Ő Felsőség behatóan foglalkozott ezzel a hosszú elaborátummal, behatóan megvitatta minden oldalról 2 órány keresztül. A miniszterek nem győztek eléggé csodálkozni a király tájékozottságán és jól értesültségén.

A pártközi konferencia.

A koalíció, valamint a szövetségen kívül álló ellenzéki férfiak pártközi konferenciája, mely elé, amióta fölmerült gondolata, állandóan élénk érdeklődéssel fordult az ország, ma délután 4 órakor ült egybe az újvarosházán.

A konferencián 245 képviselő vett részt. Ott volt az egész koalíció, valamint az új disszidensek. Föltűnést keltett, hogy Zichy János gróf is részt vett a konferencián; ugyszintén Telecsky Kristóf, a nagyikindai képviselő is, akit szabadelvű programmal választottak meg januárban. Köztük az első sorokban Apponyi, Darányi, Gullner, Nagy Ferencz, Szentiványi és Bánffy. Kimentették elmaradásukat Andrássy, Károlyi Sándor és István grófok, Ivánka Oszkár és Bartha Miklós, akik egyuttal kijelentették előre, hogy a hozandó határozatokhoz hozzájárulnak. Mikor a vezérek bevonultak, harsány éljenzés fogadta őket, ugyszintén Justhot is.

Kossuth megnyitván az értekezletet, üdvözli a jelenlevőket, akik pártkülönbőség nélkül egybegyűltek az alkotmány védelmére. Azután megválasztották az értekezlet jegyzőjévé Tóth Janost. Megállapodáshoz képest Kossuth Ferencz ekkor beterjesztette a határozati javaslatot, amelyet főbb vonásaiban az egyes pártok már ismertettek előértekezletükön.

A határozati javaslat.

A határozati javaslat három pontot foglal magában s főbb vonásaiban így hangzik:

1. Az egybegyűlt országgyűlési képviselők helyeslik a szeptember 23-án Ő felsége előtt megjelent parlamenti férfiak eljárását.

2. A szeptember 23-án tett királyi nyilatkozat tartalmát illetőleg: a kormányalakítás a parlamenti többségre nézve erkölcsi lehetetlenség az ott megállapított föltételek alapján.

Alkotmányba ütközőnek tartja az értekezlet azt a kijelentést, hogy a katonai kérdések, amennyiben a vezényszóra és a szolgálati nyelvre vonatkoz-

nak az engedmények alul teljesen ki vannak és kimaradnak zárva.

Az alkotmány alapelveit támadja meg a királyi nyilatkozat harmadik pontja, amely a 67-es alap revízióját a koronán és a nemzeten kívül még más tényezők hozzájárulásától teszi függővé.

3. Megállapodik az értekezlet abban, hogy azon tanácsadók, akik a királynak az ismeretes állásfoglalást javasolták, felelősségre vonassanak.

Az értekezlet tiltakozik az országgyűlés folytonos alkotmányellenes elnapolása ellen. Ha a törvényhozás alkotmányunkban biztosított ellenőrzési jogától újabb erőszakos lépés által ismét elűtetik, a nemzet előtt emelik föl tiltakozó szavukat a képviselők.

Kossuth azt mondta a javaslat be-terjesztése után, hogy a mai súlyos helyzetben ne azt keressük, ami elválaszt, hanem, ami egyesít. Egyesült erővel dolgozzék az ellenzék, mert a nemzet most rábízta sorsát.

Főszólamások.

Thaly Kálmán a függetlenségi párt nevében járul a javaslatához, hangsúlyozva, hogy alkotmányunk a legdrágább kincsünk.

Kossuth kiemeli, hogy most nem csak a koalíció tanácskozik és határoz, hanem mindenki, aki az ősrégi magyar alkotmány megőrzésére segédkezni kíván nyújtani.

A disszidensek nevében és Andrássy nevében Wlassics szólal föl.

Lendülettel beszédben mutat rá, hogy a jog fegyverével bátran ki kell tartani a hazafias küzdelemben. A királyi nyilatkozat rá azt a hatást tette, hogy ha még eddig nem szövetkeztek volna az ellenzéki pártok, hát most kellene szövetkezniök. A kihallgatáson történetekért egyébként nem a királyt kell felelőssé tenni, hanem a megtévesztő tanácsosokat.

— A Tisza-gárdát! — zugják mindenünnen.

Ellen kell állani a törvényesség alapján állva, Deák Ferencz szellemében.

Simonyi-Semadam Sándor dr. a néppárt hozzájárulását jelentette az értekezletnek. Együttal fölvetette a kérdést, lehetne-e még ezután is 67-es alapon kormányozni.

Nem! hallatszik, számos kiáltás feleje.

A főszólamónak ezzel szemben az az álláspontja, hogy igenis lehet, de csakis abban az ideális tiszta légkörben, amelyet Deák Ferencz és ma már fehér holló számba menő követői szívtak magukba.

A királyt föl kell világosítani róla, hogy az ultimátum, amelybe rossz tanácsosai belevitték alkotmány ellenes.

Kossuth Ferencz figyelmeztet arra, hogy itt most sem a 48-as, sem a 67-es alap javára dicséretet elmondani nem szabad.

Nagy Ferencz az új disszidensek nevében szólott. Nem lehet megállanunk a küzdelem mai stádiumában. A parlamentben tovább kell folytatnunk a csatát.

Kossuth kijelenti, hogy ma csak előértekezlet van. Az igazi akció majd csak a parlamentben fog megindulni.

Bánffy is hozzájárul az újpárt nevében a javaslatához s azt mondja, legyünk résen, mert a feketeszombaton történetek nem utolsó kísérletei az abszolutizmusnak.

Vázsonyi az újjászervezettek nevében járul a javaslatához. Áruló, aki most nem csatlakozik a nemzeti küzdelemhez. A nemzet alkotmányát nem lehet papírlappal elvenni.

A főszólamások után a konferencia egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot s a vezérek éltetésével eloszlott.

A főrendek Csáky ellen.

A hazafias főrendek nagyon indigálódnak Csáky ellen, neki tulajdonítják Fejérváry reaktiválását. Ő informálta így a királyt.

Lányi és Kristóffy.

A két miniszter már utra készen volt, amikor értesítést kaptak, hogy maradjanak. Most zavarban vannak és nem tudják, mi lesz.

NYILTTÉR.

Dr. SPITZER MÁRTON
két éves amerikai tanulmányutjáról
hazaérkezett és
fogorvosi műtermét
a hó 10-én a Bémer-téri Roth-házban (a Molnár-czukrászda felett) meg fogja nyitni.

REGÉNYCSARNOK.

A titkos levél.

Irtá: A. C. D.

A dáma nagyot sóhajtott és kezébe tette arcát.

— Ezt be kell látnia, kérem — folytatta Holmes. — Ha egyszer a férje nem akarja önt fölvilágosítani, hogyan tehetném én azt, a ki az egész dolgot a hivatalos titok pecsétje alatt hallottam. Ez nem helyes kívánság! Önnek az urától kell ezt megkérdeznie . . .

— Már kérdeztem őt. Önben volt utolsó reményem . . . De, ha semmi biztosat nem is akar mondani, igen nagy szolgálatot tenne nekem, ha felvilágosítana legalább egy irányban.

— És mi az, kegyelmes asszonyom?

— Az uram politikai pályájának árthat ez a dolog?

— Bizony, kérem, ha rendbe nem jön, igen súlyos következményei lehetnek ebből a szempontból is!

— Ah! — kiáltott az asszony és szinte lihegett. — Csak még egy kérdést, Holmes ur! Az uram egy kijelentéséből úgy látom, hogy ez a rettentő csapás általános bajokat is okozhat? . . .

— Ha ő azt mondta, én nem tagadhatom.

— Miféle természetűek ezek a bajok?

— Ej, kegyelmes asszonyom ön is-

mét többet kérdez, mint a mennyire én felelhetek.

— Ha így áll a dolog, nem rabolom tovább az idejét. Nem neheztelek önre, Holmes ur, a miért megtagadta az őszinte felvilágosítást . . . És ön viszont, meg vagyok győződve, nem fog rólam rosszat gondolni, a miért osztozni kívántam az urammal a bajban és az aggodalmakban. Még egyszer egy szót se szóljon a látogatásomról! . . .

Még egy pillantást vetett ránk az ajtóból és még egyszer, utoljára jól láthatam remek gyötrődő arcát az izgatottan ragyogó szempárt és összeszorított, vérvörös ajkát . . . Azután eltűnt a szemem elől.

— Na, Watson, a szép nem; ez a te eseted! — szólalt meg Holmes, mikor a selyemfodrok utolsó susogtak lépcsőnk aljára. — Mit akart a szép dáma? . . . Mi hozta őt tulajdonpen ide?

— Azt hiszem, elégvilágosan beszélt és az idegessége is nagyon természetes.

— Hm, hm . . . Gondolj csak vissza megjelenésére, Watsenkám, ideges kapkodására . . . Azután az a sok kérdezősködés! . . . és ne felejtse ám el azt sem, hogy ez a hölgy olyan emberek világából való, a kik nem en szokták érzelmeiket nyilvánítani!

— Bizonyos, hogy nagyon fel volt indulva.

— És milyen különös módon igyekezett bennünket arról meggyőzni, hogy a férjére nézve legjobb, ha ő is megtud mindent! . . . Mit érthetett ez alatt? Észre kellett vennem azt is, milyen ravaszul mesterkedett azon, hogy hátal üljön a világosság felé . . . Nem akarta, hogy megfigyelhessük az arca kifejezését.

— Iga, azt a széklet választotta a mely háttal áll az ablaknak.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A termelők figyelmébe. A temesvári cs. és kir. 7 hadtest hadbitossága a temesvári, aradi, szegedi és nagyvárad katonai élelmezési raktárak részére az 1905. évi okt. 1-től 1906. évi május hó 31-ik napjáig szükséges gabonaneműek (buza, rozs, zab) szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Miről az érdekelteket van szerencsénk azzal értesíteni, hogy szóban lévő pályázat közelebbi feltételei kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8. d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1905. szeptember hó 25. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tanácsos. elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, okt. 3.

Buza okt. — — — —	15 94
Rozs okt.-re — — — —	12 64
Tengeri április 1906. — — — —	16 16
Zab ápr.-ra — — — —	12 12
Repeze aug.-ra — — — —	21 06

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 3.

Oszták hitelrészvény — — — —	669 25
Magyar hitelrészvény — — — —	782 75
Leszámitoló bank — — — —	474 —
Rimamurányi — — — —	588 —
Oszták-m. államvasuti részvény	675 —
Közuti vasut — — — —	572 —
Városi villamos vasut — — — —	314 —

SZERKESZTŐI PÓSTA.

V. Z. Eze: közül a harmadik kiemelkedik; de hátha kerül még jobb is? Ugy sejtjük, igen. A mi multkori levele második részére vonatkozó kérdését illeti, szíveskedjék megismételni, mert bizony első, meg a második rész is elkallódtak.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Igazán meglepetést kelte-
nek a most megérkezett őszi
ujdonságok különlegességük-
nél fogva.

Mindenkit kell, hogy ér-
dekeljen annak megtekintése.

Az árak pedig az elősmert
olcsó, szolid árak.

Új üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen
tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utcán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Szé-
chenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege- üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom
házagot pótló intézmény, amennyiben főelvem
a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani ára-
kat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű
árak és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn
is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Bla ha Istvánné.

Helybelyi megrendelések
azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalan
csomagolással asuthoz szállítva.

Globus
Tiszta kivonat

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvétetnek

a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

SCHICHT-SZAPPAN!

(Szarvas vagy kulcs-szappan)

Legjobb, legkiadósabb s azért a
legolcsóbb szappan.

Ment mindennemű káros alkatrészeketől.

Mindenütt kapható

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schich névvel és a
«szarvas» vagy «kulcs» védjeggyel legyen ellátva. 2271. a.

„Nagyváradai Hitelbank”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölesönöket nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsű-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölesönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó

számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított tőltőket
Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad. Az igazgatóság.

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telep

Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 46. N.-küküllőm.

volt az egyedüli az egész országban, mely olt-
ványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió li-
ternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egye-
dül szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép
és minden tekintetben kifogástalan minőségű sző-
lőoltványokat szállít.

Képes árjegyzék számos elismerő levéllel
ingyen és bérmentve.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban
4 utcai szoba s a hozzá tartozó mel-
lékhelyiségekből álló emeleti lakás 1905.
november 1-re kiadó.

Értekezhetni a »Polgári takarékpénz-
ránál» Kossuth-utca 4 szám. 1262.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztá-
közönséget, hogy tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron
kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, hoállyos (matt), szines
fényképező-lámpák és mindenaemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyer-
gyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellet.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.